

Ankara'dan Fatsa'ya yolculuk

Her yıl memleketime gitmesem içimde büyük bir boşluk hissederim. Yazın gitmem gerekirdi ancak bir akraba düşününü de hesaba katarak ve 9 günlük kurban bayramı tatilinden yararlanarak 12-21 Ekim günlerini bu ziyarete ayırdım. Bu 10 günün iki günü yollarda geçti. Geriye kalan 8 günde eşim ve büyük oğlumla köyde, ilçemiz Fatsa'da, Giresun'da bazı ziyaretlerde bulunduk. Samsun'a kadar rahat bir yolculuk yaptık. Ben oralardan geçerken her zaman C. Atuf Kansu'nun "*Havza Yollarında Mustafa Kemal*" şiirini hatırlar ve mırıldanırdım.

Bizi orada Samsun'un uydudan yayın yapan tek televizyonu Samsun AKS'ta haftalık programlar da yapan gazeteci Cemil Baskın bekliyordu. Belediye İşhanı'nın en üst katında buluştuk. Yetmiş dakika boyunca bana Kurtuluş Savaşı, bu savaşta kadınların, gençlerin rolü ve yeni eğitim sistemiyle ilgili sorular sordu. Daha önce edindiği hemen bütün kitaplarımı masanın üstüne yığıyordu. Bunları okuduğu için soruları oldukça özeldi.

Karadeniz yolu Ünye'nin arkasından geçecek. Fakat bu yol hâlâ bitmemiş ve Ünye içinde de bir yol genişlemesi yapamamışlar. Tek gidiş şeridinden adım adım ilerleyerek ancak bir saatte bu şirin Karadeniz şehriinden çıkabildik. Bütün tatil boyunca Ünye'de bu trafik işkencesi nedeniyle oradan her geçen, yetkilileri kalayladı!

Köyümüz Beyceli, Fatsa ilçesine ve Karadeniz sahiline 30 km. içeridedir. Fatsa şehir merkezine girmeden bütün Karadeniz'deki iç yollar gibi sürekli sağa sola kıvrılan yolun 18. Kilometresinde Elekçi Deresi'ni bırakıp yükselmeye başlayan köy yolundan gece karanlığında köyümüze ulaştık. Yeğenim Sabri'nin evinde güzel bir akşam yemeği yedikten sonra Kardeşlerim Fatma ve Ayhan'la birlikte yaptırdığımız kendi evimize geçtik. Kaldırılmış halı ve kilimleri yeniden serdik. Geçen yıldan kalan kupkuru fındık odunlarıyla sobayı yaktık.

Art arda cenazeler

O gün, köyde oturan akrabalarımızdan bir kadının ölüm haberi gelmişti, ertesi sabah erkenden kötü bir haber daha geldi. Fatsa'da, 34 yaşında bir erkek akrabamız gece yarısından sonra şehir içinde bir trafik kazasında hayatını kaybetmiş! Salalar verildi. Köyün beş

FATSA İZLENİMLERİ

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Çarşamba, 13 Kasım 2013 11:17 -

mahallesinden kadın ve erkekler, kapıları birbirine bakan iki evden çıkacak cenaze için mahalleyi doldurdu. Yıllardır görülmemiş bir şey yaşandı: Mahallenin mezarlığında 15-20 metre aralıkla iki mezar birlikte kazıldı. Biz cenaze evlerine başsağlığına giderken İstanbul'dan telefon geldi: Eşimin İstanbul'da oturan yeğeni, eşini kaybetmiş!

Başsağlığı dileyen ve hoş geldin diyen pek çok insan. Bir kısmını tanımıyorum, tanıdıklarımın çoğunun adını çıkaramıyorum. Uzun zamandır, yılda ancak beş on gün köye uğramanın yarattığı bir durum. Bundan utanıyorum. Köyde oturan bir arkadaşşıma dedim ki:

—*Sen benim yanımdan ayrıлма. Kiminle görüşürsem, ben sormadan sen onun adını, kimlerden olduğunu bana söyle.* Kabul etti. Bir süre böyle idare ettik.

O gün mahallede bazı ziyaretler yaptım. Aslında içimden geçen, 370 haneli köyde her eve uğramak, herkesle görüşüp sohbet etmek, unuttuklarımı yeniden hatırlamak ve tanımadıklarımı tanımak. Ne yazık ki buna imkân olmuyor.

Pazartesi günü sabahı gene kötü bir haber aldık: Saydam Sarıhan ölmüş! Babası Dava Vekili Lütfi Sarıhan, Fatsa'nın ilk kadın genel meclis üyesi olan annesi Sabıka, Kızıldere'de on arkadaşşıyla birlikte katledilen küçük kardeşi Ertan, ablası Bilge'den sonra ailenin sağ kalan tek bireyi idi. Yüksek ziraat mühendisiydi. Epeydir Ordu'ya yerleşmişti ve yarı felç bir hayat yaşıyordu. Köydeki yakın akrabaları, cenaze için Fatsa'ya indik. Orta Büyük Cami'de kalabalık bir topluluk tarafından namazı kılındı. Onu da Fatsa'daki aile mezarlığına babasının, annesinin ve Ertan'ın yanı başına yerleştirdik. Bu vesile ile Fatsa'da birçok tanıdıkla karşılaştık. O gün Fatsa'da yayımlanan haftalık gazetelerden Güneş'in sahibi Feridun Altıntaş ile bir süredir yazılarımı yayımlayan Yeni Haber gazetesi sahibi Yavuz Eser'i ziyaret ettim. Yaklaşan Belediye seçimlerinde partilerin şanslarını konuştuk. Cumhuriyet Maydanı'nda ortaokuldan öğrencim Celal Çukurlu, İstanbul'da oturan Avukat Vural Soytekin ve Türkiye'de yerel dergilerden en kalitesi olan Harman dergisinin editörü Ali Zeren'le buluşup çay içtik.

Köyde Kurban bayramı

15 Ekim, Kurban bayramının birinci günü. Köy dışından, Fatsa'dan, İstanbul'dan, benim gibi Ankara'dan bayrama gelen çok insan var. Bayram namazından sonra camiden çıkanlara Cami Yaşatma Derneği herkese çikolata ikram etti. (Bu adet yeni çıkmış). Caminin avlusunda

FATSA İZLENİMLERİ

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Çarşamba, 13 Kasım 2013 11:17 -

geleneksel bayramlaşma törenini yaptık. Köyün en yaşlı erkeği olan ve benim Ali Hafızoğlu Kitabı'mın konusu 94 yaşındaki Ali Emmi en başa durdu. Aşağı yukarı yaş sırası gözetilerek onun elini sıkan veya öpen onun yanına durdu. Sıralanma böylece devam etti. Büyük bir daire oluştu, hatta daire biraz içeriye doğru kıvrıldı. En küçüklere kadar herkes birbiriyle bayramlaşmış oldu.

Bayramlarda cami avlusunda geleneksel bir eğlencemiz daha vardı: Kale kale yapmak. Orta yaşlılardan bir grup omuz omuza tutunup bir daire oluşturur, üstlerine tırmanan gençlerden de bir daire oluşur, sonra alttakiler türkü söyleyerek avluda ilerlerlerdi. Yukarıdakilerden ilk düşen caminin çeşmesinde iyi bir ıslatılırdı. Cenazelerden ötürü bu şenlikten vazgeçildi. Herkes caminin çevresindeki yollara sıralanmış arabalarına binerek mahallesine gitti. Sabah kahvaltısını kalabalık bir grup halinde baba evinde yaptık. Köyde erkekler, kurban işine başladı. Sordum, 35 haneli mahallede bu yıl kurban kesemeyen üç hane varmış. İnek dana gibi hayvanlar için yedi kişi ortak oluyor. Kurban kesmek, bir statü oluşturuyor.

Bütün erkekler, istisnasız cami avlusunda bayramlaştığı için, erkekler, ya camiye gelemeyecek kadar hasta olan erkeklerin ya da kendilerinden yaşlı kadınların, kadınlar da kendilerinden yaşlıların evine giderler. Biz de mahallede böyle sekiz on ev gezdik. Yakınlarda ölen iki kişinin evine başsağlığına gittik. Her evde kahve, çay, helva, börek çıkardılar. Eskiden annem, mısır unundan pekmezli, cevizli bir top helva yapardı. Tadı damağımda ama artık onu yapan yok!

Köylerdeki hızlı değişim

Her gidişimde olduğu gibi bu kez de köyümde değişiklikleri görünce sevinçten ağızım kulaklarıma vardı. Türkiye köyü artık ürettiği ile yetinen, içine kapanık, yolu, okulu olmayan, sağlıksız evlerde oturan, sabah akşam mısır çorbası ve bulgur yiyen bir topluluk değil.

Sosyal refahın ve sosyal güvenlik kurumlarının yaygınlaşması en çok köylüye yaramış. Beyceli köyünde emekli maaşının girmediği hane kalmamış gibi. Köy nüfusunun büyük bir kısmı, büyük kentlerde, özellikle İstanbul'da çalışıyor, çocukları liselerde, üniversitelerde okuyor. Yazın bir parça hava almak, dinlenmek ya da biraz fındığı varsa toplamak için köye geliyor. Köye her perşembe günü bir aile doktoru uğruyor. Hastalara bakıp ilaçlarını yazıyor. Bu ilaçlar da köylünün ayağına getirilip teslim ediliyor. Haastalara, onlara bakanlara para ödeniyor. Diyaliz hastaları devlet tarafından hastanelere götürülüp getiriliyor.

FATSA İZLENİMLERİ

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Çarşamba, 13 Kasım 2013 11:17 -

Geçen sonbaharda yeğenim bakkal Sabriye, 370 haneli köyde kaç kişinin binek otomobili olduğunu sormuştum, 30 kişinin adını vermişti. Bu kez, yıllık değişimi öğrenmek için gene sordum. 40 kişinin adını verdi. Artış yılda yüzde 33. Ayrıca 12 kişinin kamyon, minibüs gibi ticari aracı var. Yük taşıma işini de 80 hanede bulunan lombardini ile yapıyorlar.

Köye yeni yeni evler yapılıyor. Yalnızca bu yıl yapımına başlanan veya bitirilip içine girilen evlerin sayısı 30! Bu hızlı artışta, Ordu'nun büyükşehir statüsüne alınması, bundan sonra yapılacak evlerin imar planına dâhil olacak bulunmasının da etkisi olduğunu belirttiler.

12 yıllık eğitime bütün çağ nüfusu dâhil olmuş. Yani 8 yıllık ilk ve ortaokuldan sonra kızlarını okula vermeyen kalmamış. Bu yıl fındığın bol, fiyatının da uygun olması, sosyal refahı daha da artıracığa benziyor. Bayramda bu fiyat 6.5 lira idi. Çoğu köylünün fındığı tüccarda emanet bekliyor. Fiyatını bulduğu zaman parasını alacaklar. Benim babadan kalma ve ortağa verdiğim 8.5 dönüm fındık bahçesinden payıma 690 kilo fındık düşmüş. O da emanette...

Köyde artık kendi ekmeğini pişiren kalmamış. Apartmanlardaki kapıcıların yaptığı işi bu yıl köyde fırıncılar yapmaya başlamış. Evlerin oldukça dağınık olduğu mahallelerde bile ekmeği her sabah kapıya kadar götürüyorlar. Bunun Yassıtaş köyünde de uygulandığını öğrendim. Un, şeker, yem, tüp gibi ihtiyaçlarını telefon edilen bakkallar götürüp eve teslim ediyorlar. Herkesin fındığını da evinden gidip alıyorlar. Şehirdeki fındık fiyatı ile köydeki arasında fark yok.

Geçen yılki ramazanda Manisa çevresinde halkın ancak yüzde 10-20'sinin oruç tuttuğunu öğrenerek hayret etmiş, bu oranın ne olduğunu Beyceli'de de sormuştum. Yüzde 50 yanıtını almıştım. Bu yıl bu oran için biri yüzde 50, diğeri yüzde 40 rakamını verdi. Ramaznda Fatsa'da lokantaların, kahvehanelerin açık olduğunu söylediler. Şöyle bir sonuç çıkıyor: Hükümetin halkı çeşitli yollarla muhafazakârlaştırma gayretleri devam ederken sanki halk denizinin altında bir ders akıntı var ve dini hoşgörü gitgide yaygınlaşıyor.

“Gâvur” konuklar

Lozan Anlaşmasındaki nüfus değişimi nedeniyle Karadeniz bölgesinden Yunanistan'a göçürülen Rumlardan ikisinin oğlunu kardeşim Ayhan, köye davet etmiş. Alagerişli 80 yaşındaki Panayit, Tokatlı komşusu Domi'yi de alarak bayram günü köye geldi. Panayit

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 13 Kasım 2013 11:17 -

Türkçe bilmiyor, ancak ailesinden Türkçe öğrenen Domi, ona çevirmenlik yapıyor. Domi'nin dili de bir hoş, bizim dedelerimizin, ninelerimizin konuştuğu dil. Çünkü Türkçeye giren yeni sözcükleri duymamış. Biz onun dilini anlıyoruz.

Ayhan onları Ordu'ya kadar götürdü. Türklere karşı içlerinde hiçbir kin olmadığı anlaşılıyor. Her türlü şakaya da geliyorlar. Ayhan Panayit'in boğazına bıçağı dayıyor, Müslüman olmazsa onu keseceğini söylüyor. Panayit ellerini kaldırarak kelimeyi şahadet getiriyor. Ayhan, bunun da yetmeyeceğini, onları sünnet edeceğini de ekliyor. Eliyle makas işareti yapıyor. Birlikte Alageşiş'in Samsun'da tedavi olan muhtar Şemsettin Yalın'ı ziyarete de gittiler. Muhtar da bu ziyaretten fazlasıyla hoşnut. demiş ki: *“Sizin babalarınızın toprağı üzerinde oturuyorum. Bütün komşularını getir, misafirim olsunlar, toplayabildikleri kadar fındık toplayıp götürsünler.”*

                 Neden AKP'ye oy vermişler?

                     1965-1967 yıllarında ilkokul öğretmeni olarak görev yaptığım Yassıtaş köyünü memlekete gittiğim zamanlarda ziyaret etmeye çalışırım. Yassıtaş'ta benim birkaç arkadaşımın başka Recep Ali Kaymaz'ın eşi, halakızı Mahmure var. Her gittiğimizde arabamıza bağından bahçesinden bir şeyler de koyar. Onun kayınvalidesi bana evladı gibi yardım etmişti. Şimdi 95 yaşında. Onun elini öpüp hayır duasını aldıktan sonra Fahri Bayraktutan'ı ziyaret ettim. Okula komşuydu ve çok iyi anlaşırđık. Evinin bahçesinde yarım saat kadar sohbet edebildik. Kahvesini içtik. Fahri Abi'ye Yassıtaş köylülerinin siyasi tutumlarını sordum. Çoğunluğun AKP'ye oy verdiğini söyledi. AKP oyları son seçimde 450'nin üstündeymiş. CHP ise 150 oy alabilmiş. Yassıtaş Köyü eskiden CHP yatağı idi. Bunun nedeni de köyün eskiden Fatsa'nın ileri gelenlerinden Topaloğluların arazisi olması. Bu tip eski bağımlılıklar çoktan sona ermiş. *“Bana neden AKP'ye oy verdiğini samimi olarak söyle. Benim tutumu hiç hesaba katmadan konuş”* dedim. Köylüye yaptığı hizmetlerden ötürü AKP'ye oy verdiklerini söyledi ve bu hizmetleri 12 yıllık eğitim, sağlıkta getirilen kolaylıklar ve tarım destekleme ödemeleri olarak sıraladı. Sorum üzerine, bu hizmetleri CHP yapsaydı oylarını ona vereceklerini de ekledi.

47 yıl sonra birbirimizi görmekten memnun, onun yanından ayrılarak biraz aşağıda Şaban Bayraktutan'ın evine gittik. İlkokul üçüncü sınıfta yetim ve mazlum bir çocuktu. Şimdi, Kulak köyünün öğrencilerini Yassıtaş'taki okula taşıyor. Çoluk çocuğa karışmış. O, CHP'li. Beyceli'de ve Fatsa'da Ordu Belediye başkanı Seyit Torun lehine birçok söz işittim. Beyceli'ye de davet etmişler. Bir Cuma namazına katılıp köylüye hitap etmiş. CHP'liler, onun seçimi kazanacağından umutlu.

Bulancak ve Giresun'da

17 Ekim Perşembe günü, sabah Beyceli köyünden çıkıp Fatsa'ya indik ve doğuya doğru yol almaya başladık. Eşim Trabzon'a kadar gitmeyi öneriyor idiyse de bu bir güne sığamayacağı için üç dostumuzun bulunduğu Bulancak'a kadar gitmeye karar verdim. (Hep eşimin dedikleri olacak değil ya, bu bölgede olsun benim kararlarım geçerli olsun!) Telefon ettiğim ADD'nin Bulancak Şubesi eski başkanı, halen de genel merkez yöneticilerinden Nuri Osman Apaydın, Öğretmen Dünyası'nın Bulancak Temsilcisi Süleyman Çelebioğlu ve öğretmen okulundan arkadaşım Enver Sipahioğlu ile birlikte bizi Öğretmenevi'nde bekleyecekti. Fakat Enver rahatsız olduğundan gelememiş. Öğretmenevi'nde bir süre oturup sohbet ettik. Sonra Cumhuriyet Kadınları Derneği Giresun Şube Başkanı Emine Şenel'e de uğramak istediğimizi söyledik.

Emine Hanım, bayram nedeniyle Keşap'a bağlı Düzköy'de olduğunu ve bizi oraya davet ettiğini bildirdiğinden, iki araba ile hep birlikte yola çıktık. Emine Hanım'ın eşi Azmi Bey bizi karayolunun Düzköy sapağında bekliyordu. Düzköy deniz kıyısından başlıyor yukarılara doğru engebeli bir arazide uzanıyor. *"Yahu buranın neresi düz"* sorumuza Azmi Bey, *"Yörenin gene de en düz yeri burası"* yanıtını verdi.

Şenel ailesi, fındık bahçeleri içinde zevklerine göre yaptırdıkları güzel bir evde oturuyorlar. Biz gidinceye kadar hazırlık yapmışlar, bir sofraya düzenlemişler. Hoş beşten sonra memleketi kurtarma çalışmalarımız başladı! Epeydir aklımda olan bir konuyu açtım: *"Cumhuriyet Kadınları Derneği'ne bir önerim olacak. Bunu yazıp şube başkanlarına da iletmek istiyorum"* dedim.

"Daha önce de düşünüyordum ama Gezi Direnişi bu düşüncemi pekiştirdi. Derneğin başörtülü kadınlarla ve Kürt kadınlarına da açılması. Onları içine alması. Bunun zamanı gelmiş olmalı. Çünkü mücadeleyi artık yaşam tarzı üzerinden değil, sınıf esasına göre vermeli. Dernek, çalışmalarının ağırlığını kadın hakları konusuna yoğunlaştırmalı. Her kültürden kadının buna ihtiyacı var ve sorunları ortak"

diye açıklamalarda bulundum. Bir itiraz geldi ama Emine Hanım, bu önerimi tartışmaya açmanın yararlı olduğunu söyledi. Ayrılırken Azmi Bey'in topladığı bir poşet kara üzümü arabamızın arkasına koyduk. Dönüşte, Ordu'da 1964'te öğretmen okulundan birlikte mezun olduğumuz Galip Şahin arkadaşımı da evinde ziyaret ettik. Emeklilikten sonra arıcılığa başlamış. Arıları şu anda Bingöl'ün Karlıova kırsalında imiş. Bir ortağı ile birlikte yılda 15 tona kadar bal yaptıkları oluyormuş.

Fatsa'ya döndüğümüzde kadim arkadaşlarımdan Muharrem Erişmiş'e telefon ettim.

FATSA İZLENİMLERİ

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Çarşamba, 13 Kasım 2013 11:17 -

Çıkıp geldi. Muharrem emekli öğretmen ve kuruluşundan beri İşçi Partisi Fatsa ilçe başkanı. İP'e son zamanlarda ilginin arttığı söylendiğinden Fatsa'da da bunun görünüp görünmediğini sorduk. Herhangi bir gelişme olmadığını söyledi. Muharrem üye oldukları halde partiyle ilgilenmeyenlerden de yakındı. İki yıl önce bu parti ile ilgili sorunumu, 45-50 yıldır arkadaşlık yaptığım dört arkadaşla bilgisayar kullanmadıkları için iletememiştım. Metinden dört nüshayı Muharrem'e teslim ederek, birini kendisinin alıkoymasını, diğerlerini üç arkadaşıma iletmesini rica ettim. Fatsa Öğretmenevinde biri Almanya'dan, diğeri İstanbul'dan gelmiş halamın kızları Meral ve Yıldız'la sohbet ettik. 18 ve 19 Ekim günlerinde Terme'de yeğenimizin kızı Esra'nın kına gecesi ve düğününe katıldıktan sonra Beyceli'ye döndük.

Ankara'ya götüreceğimizi arabanın arkasına yerleştirdik. Bunlar, kilosunu beş liraya aldığımız ceviz, evimizin bahçesinden topladığımız armut ve henüz olgunlaşmamış olmakla birlikte sonradan olgunlaşacağını umduğumuz Trabzon hurması, siyah üzüm, Ankara'da bahçemize dikmek üzere bu üzümde tevek, Terme'de ablamın verdiği bir bidon fasulye turşusu, düğün evinden verilen tatlı. İstanbul'a dönmekte olan ve Ankara'ya kadar bizimle birlikte gelen hemşirem Fatma'nın bavulu, cevizi... Ayhan'ın köyden dönüşlerinde dediği gibi arabanın bagajında "*parmak dürtecek kadar*" yer kalmamıştı. Öyle ki, dönüşte Terme'de bir fındık fabrikasından almak istediğimiz 10 kilo iç fındığı 6 kiloya indirdik, o da yolcuların ayakları altında geldi...

Bu ziyaret yetmedi

Hem bayram, hem düğün vesilesiyle 9 günlüğüne gittiğimiz memlekette üç akraba cenazesine katılmanın acısını yaşadık. Köylülerimizle buluşmuş olduk. Fatsa ve Bulancak'ta, Giresun'da, Ordu'da birkaç arkadaşla görüşme imkânımız oldu. Sürekli okuyucularına 15 kitabımı imzalayıp verdim. Fakat ziyaret etmek istediklerimizin çoğu kişi ve kuruma gidemedik. Bu gezide onlara, özellikle köylülerime sormak isteğim birçok şeyi sormadan döndüm. Suriye konusunda ne düşünüyorlardı? Kürt istekleri hakkında düşünceleri neydi? Yurt ve dünya sorunları konusunda uyanık mıydılar, yoksa uyuyorlar mıydı? Uyuyorsa ne zaman uyanacaklardı ve onları kim uyandıracaktı? Böylece ben de onlara düşüncelerimi söyleme fırsatı bulurdum. Biliyor musunuz, bir düşünce belirtmenin en uygun yolu soru sormaktır... Bir gün başımı alıp daha uzun bir süre için Fatsa'ya gideceğim. Rahat rahat ziyaretlerimi yapacağım, Ordu'nun bütün ilçelerini gezeceğim. Yeni insanlar tanıyacağım ve onlarla memleket meselelerini konuşacağım. (24.10.2013)